

**Odborná skupina Organizace výzkumu České fyzikální společnosti JČMF
Akademické fórum VIII, Praha, 19. 11. 2009**

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVKY P-8

Věra Šťastná

Poznámky 1 – Konference OECD v Praze, říjen 2009

Tato konference se konala na pozvání ČR, jednání proběhlo v Lichtenštejnském paláci na Malé Straně ve dnech 16.–17. 10. – viz též <http://www.reformy-msmt.cz/reforma-terciarniho-vzdelavani/international-conference>.

Smyslem pozvání týmu bylo kriticky zhodnotit a diskutovat návrh reformy terciárního vzdělávání v tzv. Bílé knize, verze z ledna 2009. (Pozn.: *Bílou knihu vláda nikdy neschválila, ale vzala na vědomí – zavádějící je proto už i název souboru:*

http://www.msmt.cz/uploads/bila_kniha/schvalena_bktv/UV_26_1_2009.pdf).

Diskusi na konferenci předcházely konzultace expertního týmu s představiteli vysokých škol, vyšších odborných škol, s akademickými reprezentacemi apod. Experti zpracují zprávu pro MŠMT, která bude zveřejněna na webových stránkách OECD – pravděpodobně přelom listopad/prosinec 2009). OECD doporučilo reformu terciárního sektoru, pochválilo řadu částí Bílé knihy, k některým se postavilo rezervovaněji a doporučilo tyto otázky ještě diskutovat. K této druhé skupině patřilo např. (bez nároku na úplnost):

- Přes velmi pozitivní názor na zavedení školného a systému grantů a půjček experti nabádali k rozmyšlení např. zřízení zvláštního fondu pro financování půjček a zabezpečování plateb odloženého školného.
- Někteří experti upozorňovali na nutnost toho, aby VŠ mohly hospodařit s prostředky na školné hned.
- V oblasti řízení např. doporučili ještě diskutovat zřízení Rady pro terciární vzdělávání (jeden z nich uvedl, že „vládnout má vláda“).
- Nebyla jim jasná celková představa o rozvoji celého sektoru terciárního vzdělávání, a to i v souvislosti s konceptem celoživotního vzdělávání.
- Atd.

Je tedy na ČR, aby hledala konsensus, vyjasnila sporná témata.

Zajímavá byla prezentace prof. Málka, rektora Univerzity Pardubice, který přednesl stanovisko ČKR. Bohužel žádné prezentace přednesené na této konferenci nebyly zveřejněny.

Poznámky 2 – k hlavnímu tématu semináře

Velmi důležitá a prvotní je vize toho, jaký systém řízení a správy vědy a výzkumu (výzkumu, vývoje a inovací) chceme. Teprve na základě toho je dobré stanovovat struktury. Podporuji myšlenku samostatného ministerstva pro vědu a vysoké školství (Pozn.: *Přestože si uvědomuji, že se jedná o VŠ systém masifikovaný, s 50 % a více populačního ročníku na VŠ, a to musí ovlivnit přemýšlení o jeho dalším vývoji, tedy bychom asi spíše měli mluvit o terciárním vzdělávání*), protože je to jasný signál toho, že vláda dává vědě a výzkumu stejně jako vysokoškolskému vzdělávání vážnou prioritu.

Systém by měl být nastaven tak, aby podléhal co nejméně politickým vlivům, co nejvíce byl veden „odbornými faktory“ a spravován profesionálně. Měl by mít vyváženou možnost veřejné kontroly (ze strany odborné veřejnosti).

Vyjádření nesouhlasu s oficiální politikou by mělo být maximálně možně sjednoceno a měly by jej zaštitit vážné instituce – AV nebo alespoň její renomované ústavy, vysoké školy, případně jejich reprezentace (to ale je neobyčejně obtížné). Nicméně rozdrobená opozice nahrává oficiální politice, která nemá *de facto* řádnou oponenturu kromě nekoordinovaných nesouhlasných vyjádření, kterým veřejnost úplně nemůže rozumět. Pokud chce někdo mluvit s oficiálními představiteli např. ministerstva školství, s politiky apod., musí mluvit silným hlasem. Je třeba ukázat, že kritika je profesionální, je konstruktivní a navrhuje řešení.